

Dnr 413081
2020-05-14

Finansrapport tertial 1, 2020

Uppföljning av finanspolicyns riktlinjer och beslut tagna på delegation

Den av Kommunfullmäktige antagna finanspolicyn innehåller riktlinjer för kommunkoncernens tillgångs- och skuldhantering. I finanspolicyn regleras att rapportering ska ske till kommunstyrelsen i samband med delårs- och årsbokslut. Finansrapport tertial 1, 2020 är en återrapportering till kommunstyrelsen av tillgångs- och skuldförvaltningen per 30 april 2020.

Ekonomidirektören m. fl. har bemyndigande att på kommunstyrelsens vägnar besluta om upptagande av lån enligt KS beslut 2019-12-03 Dnr 19KS385. Finansrapporten är en återrapportering av beslut tagna på delegation under tertial 1, 2020.

Finansieringsrisk, jämförelse mot finanspolicy

Finansieringsrisk är risken att inte ha tillgång till det kapital som verksamheten kräver eller att finansieringen endast kan erhållas till ökade kostnader.

Tabell: Genomsnittlig kapitalbindningstid kommunkoncernen

Nyckeltal	Prognos framåt	2020-04-30	2019-12-31	2018-12-31
Ej under 2 år och samtliga lån ska kunna återbetalas inom 15 år	↑	2,95 år	2,69 år	2,33 år
Högst 45% av lånestocken får förfalla inom 12 månader	↓	27 %	33 %	32 %

Ränterisk, jämförelse mot finanspolicy

Ränterisk är risken att räntorna på marknaden rör sig upp eller ned över tid, vilket medför att räntekostnaderna för verksamheten förändras.

Tabell: Genomsnittlig räntebindningstid kommunkoncernen

Nyckeltal	Prognos framåt	2020-04-30	2019-12-31	2018-12-31
Skall vara 3 år med en tillåten avvikelse på max +/- 12 månader (2 - 4 år)	↑	3,00 år	2,80 år	2,53 år
Minst 10% och högst 45% räntestyras varje 12 månaders period	↓	28 %	33 %	26 %

Kommentarer till finansieringsrisk och ränterisk i tabellerna ovan. Gävle kommunkoncern ligger rätt enligt finanspolicyn på alla nyckeltal. Både kapitalbindning och räntebindning har ökat då internbanken under året fortsatt låna upp lån med fast ränta och lång kapitalbindning.

Nyckeltal

Tabell: Gävle kommunkoncern, 2020-04-30 (2019-12-31)

	Koncernen
Total låneskuld, mnkr*	6 899,9 (6 549,9)
Snitt kapitalbindning, år	2,95 (2,69)
Snitträntebindning, år	3,00 (2,80)
Snittränta	1,06 % (1,28 %)
Kapitalförfall inom 12 månader, %	27 (33)
Ränteförfall inom 12 månader, %	28 (31)

* Låneskulden består av externt upptagna lån i kommunens internbank som förmedlas till koncernbolagen, samt externt upptagna lån i Gävle Stadshus AB genom internbankens försorg.

Känslighetsanalys

Kommunkoncernens resultat påverkas mycket av förändringar i räntekostnaden. Kostnadsökningen på årsbasis vid 1 procentenhets ränteökning, på lån med rörlig ränta och fast ränta som förfaller inom ett år är 4,25 mnkr.

Tabell: Jämförelse mellan april 2020 och december 2019

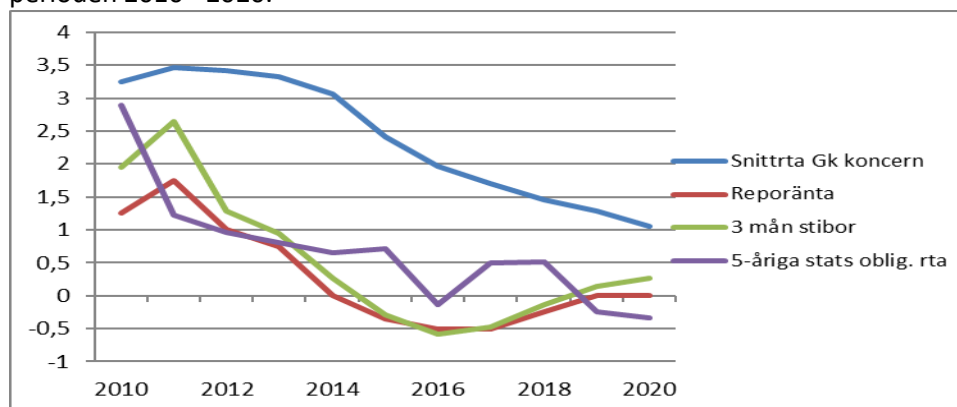
	2020-04-30	2019-12-31
Snittränta GK koncern	1,06 %	1,28 %
Riksbankens reporänta	0,0 %	0,0 %
Stibor ränta 3-månader	0,26 %	0,15 %
5-årig swap ränta	0,16 %	0,39 %
Inflationsutveckling, KPI	0,6 %	1,8 %

Tabell: Femårsöversikt, nyckeltal för Gävle kommunkoncern

Nyckeltal, 5 års översikt	2016-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2020-04-30
Total låneskuld	5 311	5 542	5 467	6 550	6 900
Snitt kapitalbindning, år	2,13	2,12	2,33	2,69	2,95
Snitt räntebindning, år	2,52	2,37	2,46	2,80	3,00
Snittränta, %	1,97	1,70	1,46	1,28	1,06
Kapitalförfall inom 12 mån, %	34	32	26	33	27
Ränteförfall inom 12 mån, %	30	34	26	31	28

Räntehistorik

Diagram: Jämförelse av Gävle kommuns snittränta mot andra räntor under perioden 2010 - 2020.

Ränteprognos

Tabell: Prognos kommunens upplåningsräntor per 2020-04-30

	2020-04-30	6 mån	1 år	2 år
Rörlig ränta*	0,45%	0,30%	0,30%	0,40%
2 års ränta	0,30%	0,35%	0,40%	0,45%
5 års ränta	0,50%	0,60%	0,65%	0,75%
10 års ränta	0,80%	0,90%	1,00%	1,10%
*knuten till 3-mån Stibor				

Marknadsläge/information

Covid-19-krisen har orsakat stora förluster i människoliv och jobb när en extrem ekonomisk scenförändring ägt rum under kort tid. Global produktion, efterfrågan och handel har kollapsat, globala BNP-fall saknar motstycke. Traditionella prognosmetoder har svårt att fånga krisens konsekvenser både på kort och lång sikt.

Finansmarknaderna möter en giftig mix av oförutsägbarhet, oro och osäkerhet, vilket göder finansiell volatilitet. Industriländernas BNP väntas minska med cirka 10 % under 2020. Arbetslösheten stiger till nivåer som inte setts sedan 1930-talet, detta trots att regeringar, centralbanker och tillsynsmyndigheter samlade krispaket uppgår till 17 500 miljarder dollar, ca 20 % av global BNP. Dessa krispaket kommer öka länders skuldsättning drastiskt, men tack vare rekordlåga räntor och inflation antas kostnadsökningen för detta bli hanterbar närmsta åren.

Mjukare nedstängningsstrategi dämpar fallet för svensk ekonomi. BNP-fallet på 7 % för helåret 2020, blir ändå det största i modern tid och arbetslösheten stiger till 14 % under hösten för att minska till 9,5 % i slutet av 2021. Statskulden stiger från dagens 35 % till 50 % av BNP 2021. Bostadspriserna antas sjunka med 15 % under året för att sedan ligga på samma nivå under 2021.

Riksbanken lämnade räntan oförändrad på noll % i april och antas behålla den nivån under överskådlig tid. I dagsläget bedöms Riksbanken vilja undvika negativ ränta, istället stimuleras ekonomin via obligationsköp. Även långa räntor bedöms ligga kvar på låga nivåer under överskådlig tid, då tillväxt och inflation är nedpressade, se tabell ovan.

(Källa: SEB)

Gävle kommunkoncerns upplåning under 2020, jmf. med KF:s kreditram

Kommunfullmäktige har fastställt en kreditram 2020 för extern upplåning i koncernen, kommunen och per bolag. Koncernen har 3 751 mnkr kvar att utnyttja av kreditramen för 2020. Bolagen har totalt 2 927 mnkr kvar att nyttja av kreditramen för 2020. Kommunkoncernen ligger med ett plussaldo på 451,2 (236,1) mnkr på koncernkontot per 2020-04-30 och nyttjar ingenting av den för koncernkontot totala checkkrediten hos Nordea på 300 mnkr. Gävle kommun har ett positivt saldo på 349,5 (199,1) mnkr, se sammanställning i tabellen nedan.

Tabell: Gävle kommunkoncerns saldo på koncernvalutakonto, kredit på koncernvalutakonto, externa och interna lån per 2020-04-30

Enhet/Bolag (mnkr)	Banksaldo KvK	Checklimit*	Externa lån	Egna lån	Kreditram-2020	Kvar att nyttja**	Interna lån
Gävle Stadshus AB	-135,1	-200	0	-769	950	46	0
AB Gavlegårdarna	217,9	-300	-2 800	-100	3 400	718	0
Gävle Energi AB koncern	201,5	-140	-650		1 180	732	429
Gävle Hamn AB	40,9	-100	-1 135		1 400	306	0
Gävlefastigheter koncern	-250,2	-731	-1 045		1 695	400	928
Gävle Parkeringservice AB	-33,6	-70	0		160	126	0
Gästrike Vatten AB koncern	6,6	-110	-361		750	396	0
Gästrike Räddningstj. Förb.	67,8	0	0		0	68	0
Gästrike Återvinnare koncern	-26,1	-80	-10		140	104	0
Gästrike Ekogas AB	12,0	-20	-130		150	32	0
Summa bolag	101,7	-1 751	-6 131	-869	9 825	2 927	1 357
Gävle kommun	349,5	-300	0		300	650	0
Ej fördelat					175	175	
Summa	451,2	-300	-6 131	-869	10 300	3 751	1 357
*Intern checkkredit							
extern kredit, Nordea							
** G=F+(B+D+E)							

Kommunen och bolagen har en kontinuerlig dialog angående likviditetssituation, lånebehov, saldon på respektive koncernvalutakonto alternativt nyttjande av koncernkredit, i strävan efter så effektiv likviditetshantering som möjligt. Ett sätt att effektivisera likviditetshanteringen ytterligare inom kommunkoncernen är att utveckla internbanken och låta bolagens respektive skuld ligga som en kredit på ett underkonto i koncernvalutakontot.

Internbank

För närvarande undersöks vilka konsekvenser en mer effektiv internbank inom Gävle kommunkoncern skulle få. Idag lånar internbanken upp pengar externt, på finansmarknaden, för att sedan förmedla lånet och dess villkor, med en administrativ avgift till respektive bolag. Hanteringen blir administrativt tung och ineffektiv både hos internbanken och ute i bolagen. Alla lån kräver att lånereverser signeras, lånen registreras i olika system, transaktionerna betalas in och ut på bankkonton, räntor betalas och bokförs, upplupna räntor bokförs och redovisas månadsvis.

En effektivare internbank skapas om bolagens respektive skuld istället hantearas som en kredit på koncernvalutakontot. Kommunfullmäktiges beslut avseende bolagens kreditram blir limiten på krediten i koncernvalutakontot.

Bolagen betalar endast för nyttjandet av krediten. Lånereverser försvinner gentemot bolagen. Betalning av bolagens ränta administreras inom koncernvalutakontot och dras automatiskt månatligen, inga upplupna räntor behöver redovisas och bokas. Internbankens externa lån blir större och färre, vilket på sikt kommer spara uppemot ett par miljoner kronor årligen i lägre ränta. Antalet intjänade arbetstimmar på internbanken och i bolagen tillkommer utöver detta och är betydande.

För närvarande utreds eventuella skattekonsekvenser för Gävle kommunkoncern vad gäller en effektivare skuldhantering. Ytterligare en aspekt att utreda

är bolagens respektive skuldportföljer som ersätts av krediter i koncernvalutakontot.

Räntekostnaden för bolagen blir den snittränta som internbanken betalar för hela den externa skulden plus den administrativa avgiften. Konsekvenser avseende framtida gröna lån behöver också utredas.

Redovisning av lån – upplåning, amortering och utlåning

Gävle kommunkoncern har under årets 4 första månader ökat sin externa upplåning med totalt 350 mnkr. AB Gavlegårdarna har ökat sina lån med 300 mnkr. Gävle Vatten AB har ökat sina lån med 50 mnkr.

Tabell: Gävle kommunkoncerns externa upplåning per 2020-04-30

Låneskuld (mnkr)	IB, 2020-01-01	Upplåning	Amortering	UB, 2020-04-30	Andel %, Saldo
Kommuninvest	5 899,9	250		6 149,9	89,1%
Handelsbanken	50			50	0,7%
Swedbank	100			100	1,4%
NIB	100			100	1,4%
Cert. Swedbank	50		50	0	0,0%
Cert. Nordea	0	300		300	4,3%
Cert. SEB	100		50	50	0,7%
Cert. SHB	250		100	150	2,2%
Summa	6 549,9	550	200	6 899,9	100,0%
Varav GSAB borgen	769			769,0	
Exkl. GSAB borgen	5 780,9	550	200	6 130,9	

Tabell: Förmedlade lån till kommunala bolag per 2020-04-30

Förmedlade Lån (mnkr)	IB, 2020-01-01	Upplåning	Amortering	UB, 2020-04-30	Andel %, Saldo
GSAB	769			769	11,1%
AB Gavlegårdarna	2 200	200		2 400	34,8%
Gavlia koncernen	1 045			1 045	15,1%
Gävle Energi AB	650			650	9,4%
Gästrike Ekogas AB	130			130	1,9%
Gästrike Återvinnare	10			10	0,1%
Gävle Hamn AB	1 035			1 035	15,0%
Gävle Vatten AB	310,9	50		360,9	5,2%
Certifikat AB Gavlegårdarna	300	100		400	5,8%
Certifikat Gävle Hamn AB	100			100	1,4%
Summa	6 549,9	350	0	6 899,9	100,0%

Redovisning av upplåning/amortering under tertial 1, 2020-01-01 – 2020-04-30 (mnr)

- **Förmedlade lån**

Tabell: Förmedlade lån kommunala bolag perioden, 2020-01-01--2020-04-30 (mnr)

Nyupplåning	Kredittid	Kreditinstitut	Ränta*	Fast/rörlig	Belopp
AB Gavlegårdarna	1 år	Kommuninvest	0,91%	Fast	100
AB Gavlegårdarna	5 år	Kommuninvest	1,10%	Fast	100
AB Gavlegårdarna	Cert	Nordea/SHB	0,48%	Cert	100
Gävle Vatten	5 år	Kommuninvest	0,59%	Fast	50
Summa					350
* inkl. administrativ avgift					

- **Interna lån, s.k. reverslån (för dessa lån har inte internbanken något externt lån)**

Gavlefastigheter AB har under 2020 amorterat sitt reverslån med 207,9 mnr. Gävle Energi AB har under 2020 amorterat sitt reverslån med 13,7 mnr. Sammantaget uppgår den interna utlåningen från Gävle kommun till kommunala bolag och övriga med 1 465,3 mnr.

Tabell: Utlämnade lån (reverslån) till kommunala bolag och övriga (mnr)

Reverslån (mnr)	IB, 2020-01-01	Upplåning	Amortering	UB, 2020-04-30
Gavlefastigheter AB	1 135,4		207,9	927,5
Gävle Hamn AB	0,0		0,0	0,0
Gävle Energi AB	442,7		13,7	429,0
Bomhus Folketshus	5,8		0,0	5,8
Brynäs Fastighets AB	104,9		1,9	103,0
Summa	1 688,8		223,5	1 465,3

Gävle kommun har enligt god redovisningssed gjort en värdering av lånet mot Bomhus Folketshus på 9,5 mnr i balansräkningen 2014 och skrivit av fordran mot Bomhus Folketshus med 9,5 mnr till 5,8 mnr och en ny skuld-förbindelse om 5,8 mnr har upprättats med säkerhet i fastigheten enligt beslut i KF 2014-09-29 § 9, 14KS93.

Gävle kommun har lånat ut 110 mnr i ett amorterande lån till Brynäs Fastighets AB enligt beslut i KF 2005-04-25 § 71 diarienummer 2004:266.

Kapitalisering Kommuninvest

Kommuninvest Ekonomisk Förening genomförde i april 2020-års föreningsstämma digitalt. Den stora sakfrågan var hur kapitaluppbyggnaden ska skötas framöver. Kommuninvest är inne i en period av snabb tillväxt. Prognoserna pekar på att utlåningen till kommuner och regioner kommer öka de närmsta åren. Detta skapar ett behov av ökat kapital.

Mot den bakgrunden antog stämman en offensiv plan för stegvis kapitaluppbyggnad fram t.o.m. 2024. I mer konkreta termer ska kommunernas insats-

kapital genom årliga ökningar höjas från 900 kr/invånare i dagsläget till 1300 kr/invånare år 2024.

Gröna lån

Kommuninvest erbjuder produkten Gröna lån för att finansiera hållbara investeringar. Kommunens internbank fortsätter arbetet med att tillsammans med bolagens ekonomi/finanschefer gå igenom befintliga lån för att se om det är möjligt att ändra statusen på någon av dessa till Gröna lån under 2020.

Totalt har Gävle kommun 330 mnkr i Gröna lån per 2020-04-30

- 200 mnkr AB Gavlegårdarna Flerbostadshus Sörby backe
- 130 mnkr Gästrike Ekogas Biogasanläggning i Forsbacka

Borgensavgift

Från och med 2011 gäller lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag. Den nya lagen innebär bl. a att kommunerna, om de går i borgen, ska ta ut en marknadsmässig avgift för att kompensera för den ekonomiska fördel som borgensåtagandet innebär för det kommunala bostadsaktiebolaget. Genom EU:s statsstödsregler gäller motsvarande krav även för annan verksamhet som bedrivs av kommunala bolag på en konkurrensutsatt marknad, exempelvis energibolag.

Med lagkrav på marknadsmässiga borgens- och administrativa avgifter är kommunerna i behov av en modell för att kunna fastställa avgifter som stämmer överens med lagstiftning och EU:s statsstödsregler. Under tertial 1 2019 har Gävle kommun gjort en kartläggning över borgensavgifterna mot koncernens bolag tillsammans med Norm Finanspartner och Fundcurve AB. Beslut om ny modell för att beräkna borgens- och administrativa avgifter togs i KF 2019-12-09 Dnr 19KS233 §4.

Derivat Gävle kommunkoncern

Tabell: Ränteswappar i Gävle kommunkoncern 2020-04-30 (2019-12-31) mnkr per motpart

Motpart	Volym
Nordea	450 (450)
SE-banken	400 (450)
Totalt	850 (950)

Varav Gävle Stadshus AB

Motpart	Volym
Nordea	100 (100)
Totalt	100 (150)

Derivaten består av ränteswappar där kommunen erhåller 3 mån-Stibor ränta och betalar en fast ränta med olika löptider. Varje derivat är kopplat till ett grundlån med rörlig ränta. I grundlånet ligger kapitalbindningen, d.v.s. utbetalningen av lånets kapitalbelopp. I derivatet ligger endast räntebindningen. Derivatet/ränteswappen ger möjlighet att flexibelt och kostnadseffektivt

ändra räntebindning i skuldportföljen. En ränteswap möjliggör förändring av portföljens räntebindning utan att låna nytt kapital.

Gävle kommuns placeringar

Kommunfullmäktige beslutade 2018-06-18 § 12 Dnr 18KS24 i enlighet med Kommunstyrelsens förslag att uppdra åt styrelsen i Kommungaranti Skandinavien Försäkrings AB att utifrån föreliggande affärsmässiga förutsättningar avveckla Gävle kommuns ägande i bolaget genom likvidation eller försäljning. Gävle kommun tecknar inte en förlängning av sina försäkringar gentemot Kommungaranti Skandinavien Försäkrings AB. När bolaget väl har avvecklats måste Gävle kommun hantera de likviderade medlen. Kommunstyrelsen får i uppdrag att upprätta förslag till hur Gävle kommun ska hantera detta såväl ur ett organisatoriskt perspektiv som ett placerings perspektiv.

Stämman för Kommungaranti Skandinavien Försäkrings AB hölls 7 april. Där beslutade ägarna om utdelning samt att påbörja likvidering av bolaget. Utdelningen till Gävle kommun på 734 961 707 kronor skedde 20:e maj. Kvarvarande tillgångar i bolaget tillhörande Gävle kommun uppgår till 25 216 493 kronor.

Gävle kommuns anskaffningsvärde för aktierna i Kommungaranti Skandinavien Försäkrings AB är 708,74 mnkr som motsvarar bokfört värde i kommunen. Eget kapital i bolaget avseende Gävle kommuns cell uppgick vid stämman till 760,2 mnkr, varför realisationsvinsten beräknas till ca 51,5 mnkr.

Likviden från KSFAB skall vid kommande beslut om kommunplan hanteras i avseendet om medel skall avsättas för åtaganden (främst pensionsåtaganden) eller återlånas till kommunkoncernens verksamheter. Fram till beslut om hantering av denna likvid förstärker dessa medel likvidsituationen med anledning av Covid-19, där Kommuninvest har lämnat önskemål om längre framförhållning från kommunerna sida gällande behovet av nytt kapital samt att Gävle kommun har infört rutiner för att förstärka leverantörers och bolagskunders likviditet.

Martin Svaleryd
Ekonomidirektör